

Лекція № 1.

Шкільна літературна освіта у сучасному світі.

Курс зарубіжної літератури у школі. Його призначення і мета.

Ісаєва Олена Олександрівна
д. пед. н., проф., зав. кафедрою
методики викладання світової
літератури
НПУ ім. М.П. Драгоманова

План

1. Виклики сучасності і шкільна літературна освіта.
2. Чому літературні курси мають виняткове значення серед усіх навчальних предметів?
3. Літературна освіта – перспективна.
4. Курс зарубіжної літератури в школі. Його призначення та мета.
5. Принципи вивчення зарубіжної літератури в школі.

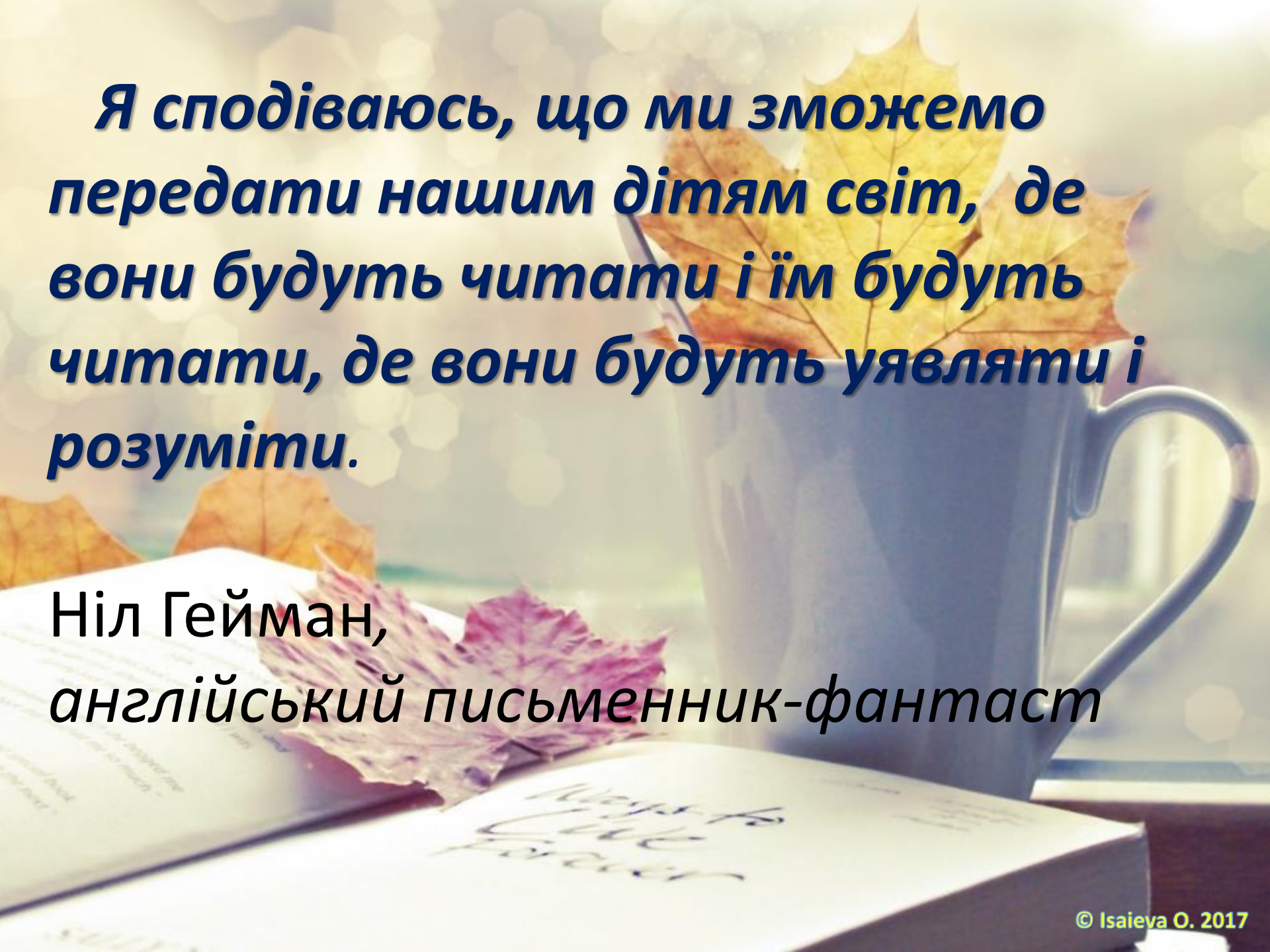

Микола Зеров

*Ми повинні широко й
грунтовно
зазнайомитися з
культурним набутком
інших народів, з усім, що
може поширити й
запліднити наш власний
досвід.*

Микола Зеров

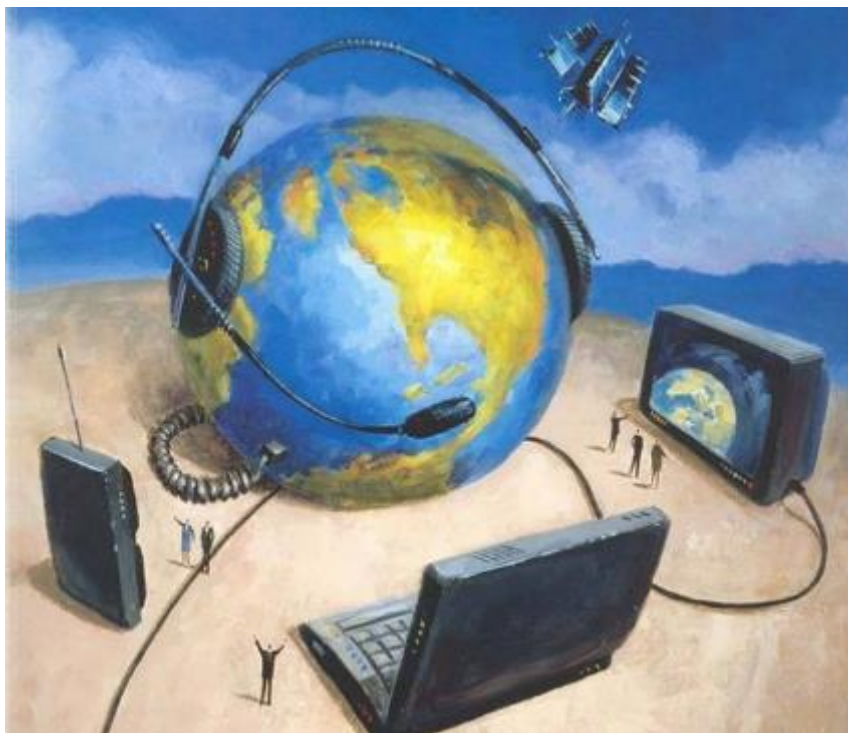
***Я сподіваюсь, що ми зможемо
передати нашим дітям світ, де
вони будуть читати і їм будуть
читати, де вони будуть уявляти і
розуміти.***

**Ніл Гейман,
англійський письменник-фантаст**

світова економічна криза

загроза повернення тоталітарних режимів

глобалізація

геополітичні війни

Інформаційна революція

зміна культурних канонів

загальна криза читання у світі

ДУХ СВОБОДИ

ДОБРО

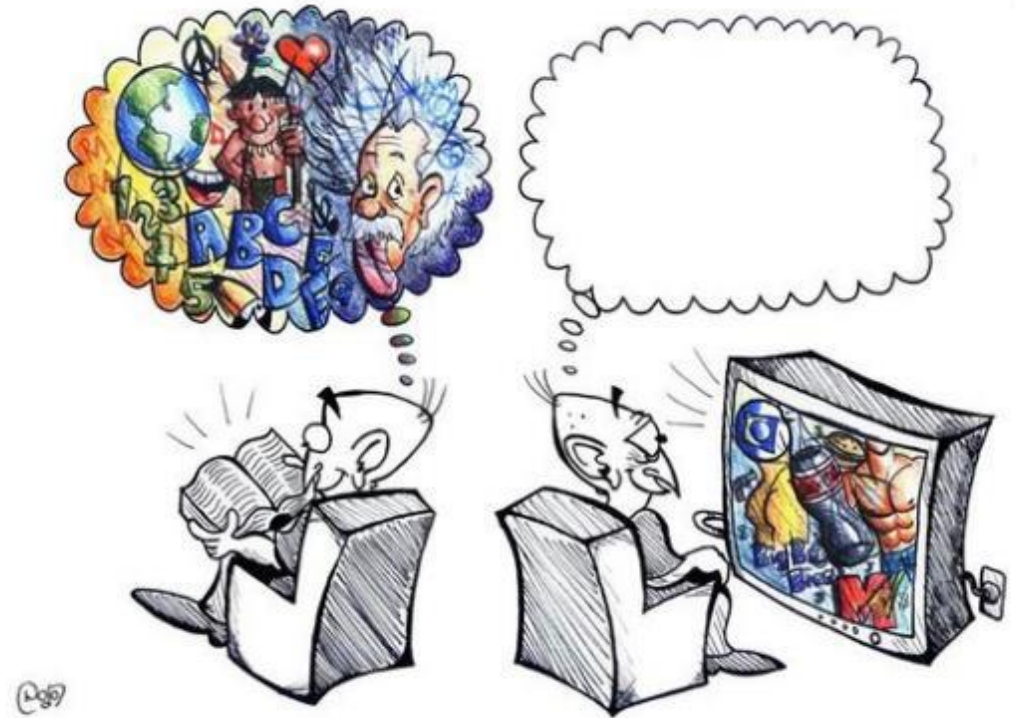
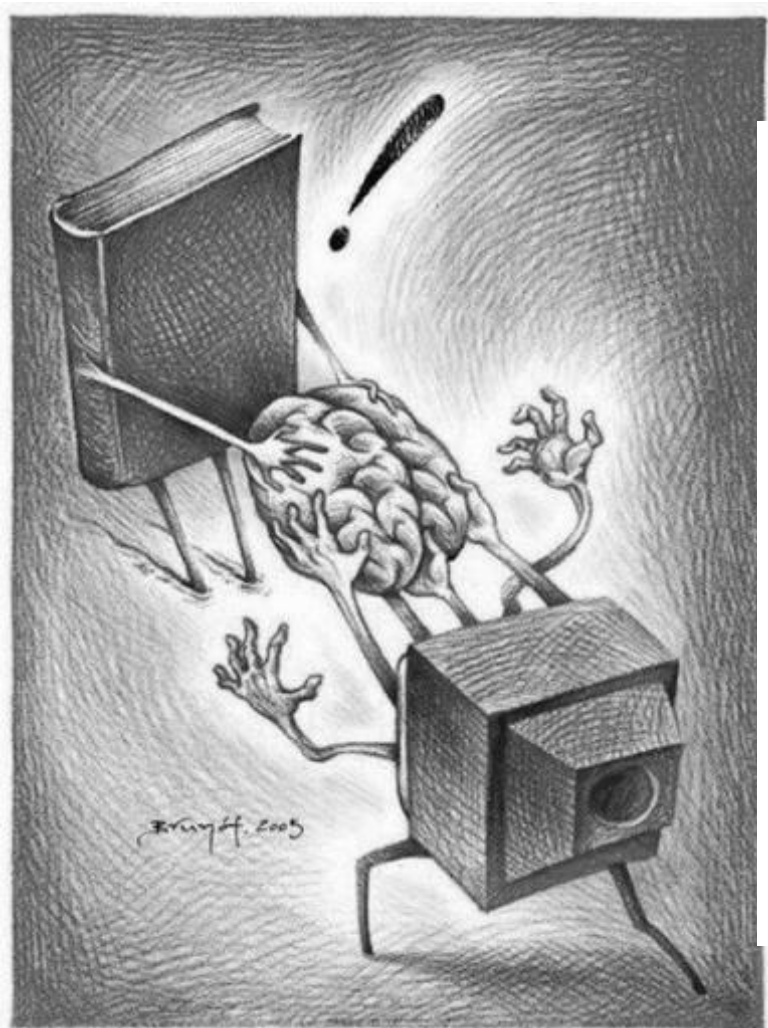
СИЛА ЛЮБОВІ

СВІТЛО

ПРОМЕТЕЇЗМ ЛІТЕРАТУРИ

Люди, які читають, завжди будуть керувати тими, хто дивиться телебачення

**Чому літературні
курси мають
виняткове значення
серед усіх
навчальних
предметів у школі?**

Хто такий «homo legens»?

інтерпретатор

*людина з розвинутим
критичним мисленням*

людина, що
все піддає
сумнівам

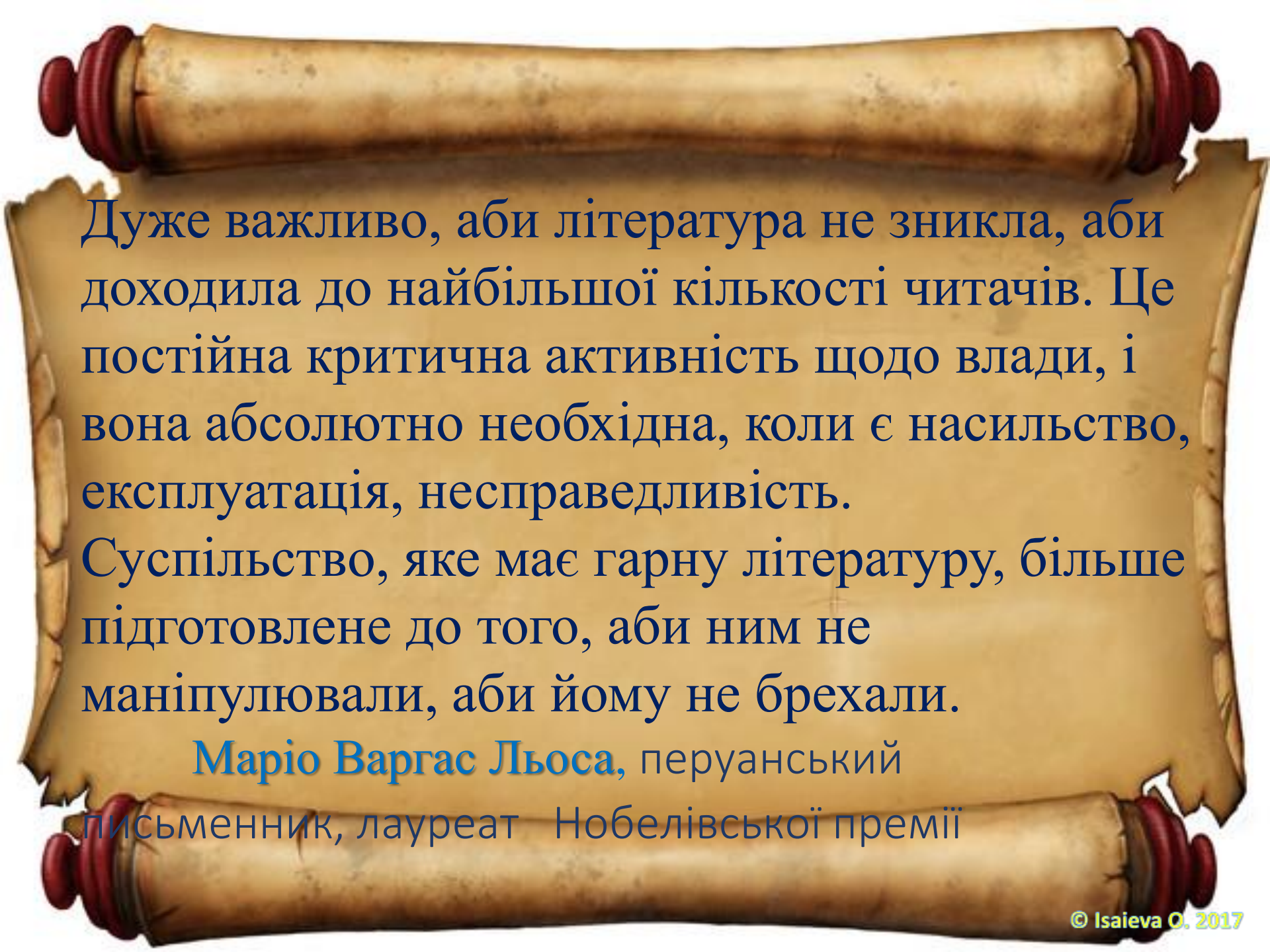

стратегічно важливе завдання вивчення літератури у школі

«Література може показати вам інший світ. Вона може відвести вас туди, де ви ніколи не були. Один раз відвідавши ці дивовижні світи, ви ніколи не зможете бути повністю задоволені оточенням, в якому вирости. **Невдоволення – це хороша річ. Невдоволені люди можуть змінювати і покращувати все навколо, робити світ кращим, робити його іншим».**

Ніл Гейман

Дуже важливо, аби література не зникла, аби доходила до найбільшої кількості читачів. Це постійна критична активність щодо влади, і вона абсолютно необхідна, коли є насильство, експлуатація, несправедливість.

Суспільство, яке має гарну літературу, більше підготовлене до того, аби ним не маніпулювали, аби йому не брехали.

Маріо Варгас Льоса, перуанський письменник, лауреат Нобелівської премії

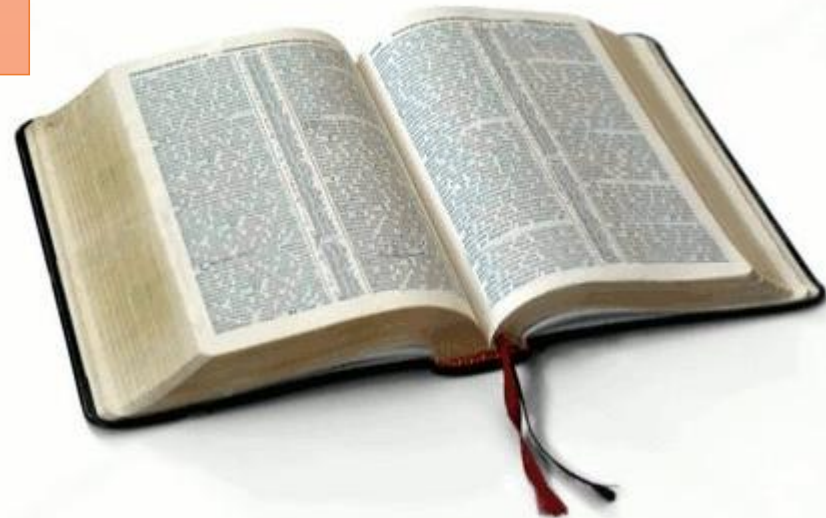

«Перевтілення інформації у знання – робота, яку треба робити, знання не даються самі по собі. Велика спокуса задати запитання ГУГЛу і отримати на нього просту відповідь, але ніхто не дасть гарантії, що це правильна відповідь. Ми можемо віддати на аутсорсінг пам'ять, розрахунки, ще щось, але це не означає, що людське мислення зникає з інформаційної картини. Людині залишається найвідповідальніше завдання – *виносити судження, вирішувати, у що можна вірити, а у що ні*».

Джеймс Глік, автор бестселеру «Інформація.
Історія. Теорія. Потік»

Першочергове завдання вивчення літературних курсів полягає не в накопиченні певних літературних відомостей, а у пізнанні себе і світу через читання, отриманні естетичної насолоди від зустрічі з мистецтвом, вмінні самостійно інтерпретувати, а значить перекладати літературні явища, а згодом і все, що нас оточує, на мову власних вражень та понять.

Літературна освіта – перспективна

***Уява важливіша за знання.
Знання обмежені, уява оточує світ.***
Альбер Ейнштейн

Що надає людині літературна освіта?

«Думай
інакше!»
(*Стів Джобс*)

дивергентне
мислення

емпатія

УЯВА

образне
мислення

індивідуальне сприйняття

суб'єктивність

Трансцендентність літератури

суб'єктивна

**виходить за
межі
(«незавершена
завершеність»)**

екзистенційна

**НЕ НАДАТИ СЬОГОДНІ
ЯКІСНУ ШКІЛЬНУ ОСВІТУ
—
ЦЕ ПОЗБАВИТИ ЛЮДИНУ
МАЙБУТНЬОГО**

**Курс “Зарубіжна література” –
важлива складова літературної
освіти українських школярів**

1992 р.

Курс “Зарубіжна література”

Об’єкт вивчення –

кращі твори світового
красного
письменства.

Мета предмета –

залучити школярів до
скарбниці світової
літератури, а через неї
до фундаментальних
цінностей культури
людства.

сформована
особистість, людина з
розвинутим
критичним
мисленням

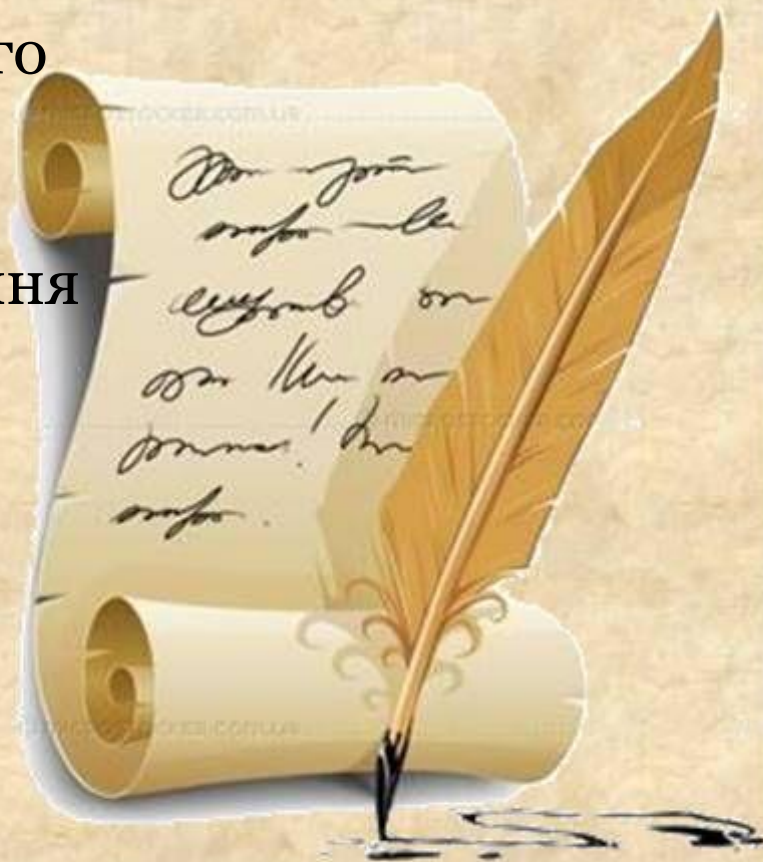
головний результат навчання

Формування особистісного ціннісного ставлення до людини та оточуючого світу на основі прочитаних художніх творів, що є метою вивчення літератури в школі, співпадає не тільки з завданнями будь-якого сучасного навчального процесу, а й є визначальною стратегією розвитку особистості у ХХІ столітті.

Головні завдання літературної освіти сьогодні:

- моделювання індивідуальної освітньої траєкторії учня;
- створення індивідуального бекграунду учня;
- формування здатності *learning to learn* – навчання вчитися протягом усього життя;
- розвиток дивергентного мислення;
- формування емпатії, розвинутого образного і критичного мислення.

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ЛІТЕРАТУРИ

ЩО вивчати?

для **ЧОГО?**

(з якою метою вивчати?)

Методика викладання літератури – це самостійна педагогічна наука про раціональне використання методів, прийомів і технологій навчання, які забезпечують вчителю-словеснику найвищу педагогічну результативність у формуванні особистості учня засобами художнього слова.

ЯК вивчати?